

[Ragnhild Andersen.]

fald ikke de ærede medlemmer så meget, som det ville gøre at antaste sortbørsbygherrernes glubske huslejer.

Mit parti kan ikke medvirke til gennemførelsen af den svækkelse af beskyttelsen mod opsigelse af lejere i tofamilieshuse, som sker ved § 68, stk. 1, nr. 9. Vi er gået imod den usaglige og dårligt gennemtænkte svækkelse, som blev gennemført ved lejelovsforlængelsen i marts 1949, da man fra rigsdagens side ligefrem opfordrede udlejerne til at se at blive uvenner med deres lejere; så var der tilstrækkeligt grundlag for at anmode kommunalbestyrelsen om at godkende en opsigelse, som ikke engang kunne prøves for domstolene. Det ser meget rørende ud, at man nu vil tage det vidtgående hensyn til udlejerne i tofamilieshuse, at såfremt de selv er syge og svagelige eller har syge og svagelige slægtninge, lempes adgang til opsigelse af lejerne. Men hvad har lejernerne? Der er ingen, der tænker på, om lejerner er så syge og svagelige, at en opsigelse kan betyde fare for deres liv og helbred. Også her halter lovforslaget.

1948-forslaget ville forbyde adgang til at afslutte frivillige overenskomster, fordi adgang hertil gav mulighed for at omgå huslejestoppet, og fordi de påvirkede pristallet og dermed lønningerne og prisniveauet. Efter det foreliggende lovforslag skal frivillige overenskomster stadig være tilladt, blot skal de fremtidig anmeldes til huslejenævnet, som kan tilsidesætte bestemmelser, der ikke er rimelige. Man opretholder dog samtidig formforskriften om, at udlejerne skriftligt skal tilkendegive lejeren, at han ikke er forpligtet til at indgå på nogen overenskomst. Jeg vil gøre de ærede medlemmer opmærksom på, at denne garanti mod afpresningsforsøg overfor lejerner er utilstrækkelig. Jeg skal gerne belyse det med et eksempel.

I foreningen Socialt Boligbyggeri, som vi drøftede så livligt her i tinget i december måned, har man i hele dette forår søgt at redde, hvad reddes kunne fra lejerner, inden det foreliggende lovforslag så dagens lys. Man har foreslået lejerner frivillige overenskomster om husleje-forhøjelse til fordel for ydre istandsættelse, som i forvejen påhviler selskabet. Bevares, man er kommet med de i den gældende lejelovs § 58 g påbudte tilkendegivelser forinden; men mange lejere er alligevel gået med på en 10 pct.s forhøjelse i to år, derefter 7 pct., udfra en fornemmelse af, at de måske senere af rigsdagen ville blive tvunget til at gå med til mere. De har ikke været frit stillet. Senere hed det, at i

de opgange, hvor ikke alle lejerner havde tilsluttet sig den frivillige forhøjelse, ville der ikke blive oliemalet. Det er et slemt pres at lægge på en lejer, at de andre kan sige: Dør går Pedersen; det er hans skyld, at vor trappegang ikke er blevet malet! Det er altså så som så med frivilligheden, hvad selv „Nationaltidende“ fastslog ved den lejlighed. Men ikke nok dermed. De lejere, som havde nægtet at underskrive, selv efter besøg af viceværtten, er blevet indbudt til en samtale på foreningen Socialt Boligbyggeris kontor. Her præsiderede bestyrelsens formand, professor, dr. jur. Ernst Andersen, som indleder med at fastslå, at man gerne skulle se at få alle lejerner med på forhøjelsen, og at det kan blive langt dyrere, hvis lejeren venter. Altså ganske tydeligt pression. Hvis ofret ikke giver sig, fortsætter professoren med at spørge, om lejeren er arbejdsløs, for så kan han opnå henstand med betalinger af forhøjelsen, hvis han blot vil være så venlig at skrive under på den „frivillige“ forhøjelse. I nogle tilfælde antydes det også, at selskabet vil være villigt til at se bort fra eventuel fremlejeafgift, som man ellers har lov hjemmel til at opkræve, når blot man får underskriften på denne lille frivillige forhøjelse. Professoren har ikke undset sig for at fortælle en modvillig lejer, at forhøjelsen kun svarer til to pakker cigaretter om måneden, hvilket lader formode, at den juridiske professor også fuser lidt på det nationaløkonomiske område.

Jeg formoder, at det er disse forhøjelser, som bliver gennemført med indtil 85 pct.s deltagelse fra lejernes side, den ærede ordfører hr. Ingvard Dahl var så glad for, men hvis forhøjelserne skal foregå under sådanne former, har jeg ret i, at det sker under pres og ikke har noget med frivillighed at gøre. Når selv en professor ikke har formået bedre at tilegne sig ånden og meningen med den garanti, lovgivningen har foreskrevet, er jeg ikke i tvivl om, at der går andre uhyggelige ting i svang i ly af denne adgang til frivillig forhøjelse. Hvis vi ikke kan få § 73, stk. 2, helt fjernet fra lovforslaget, skal jeg derfor allerede nu bebude, at jeg ved anden behandling vil tillade mig at foreslå en ændring, hvis tekst selv en juridisk professor vil kunne forstå.

Lovforslagets §§ 77 og 78 er vel nok den krumtap, hvorom hele foretagendet drejer sig. Her har man lejelovskompromisets ejendommeligste resultat, der præsenterer sig som en krydsning mellem en generel og en individuel husleje-forhøjelse til grundejernerne. Hvad de første 5—6 pct.s forhøjelse angår,